

Олег Володимирович ГЛУШКО

аспірант, асистент кафедри обліку та аналізу,
Національний університет „Львівська політехніка”,
вул. С.Бандери, 12, м. Львів, 79013 Україна,
E-mail: oleh_hlushko_v@ukr.net
Телефон: +380979792518

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Глушко, О. В. Методичні основи оцінювання економічної стійкості підприємств [Текст] / Олег Володимирович Глушко // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2013. – Том 13. – С. 281-287. – ISSN 1993-0259.

Анотація

Розглянуто передумови вдосконалення методичних засад для оцінювання рівня економічної стійкості підприємств. Проведено критичний аналіз сучасних методичних підходів до встановлення рівня економічної стійкості господарських одиниць. Запропоновано можливості адаптації методичного інструментарію оцінки економічної стійкості підприємств до сучасних умов функціонування суб'єкта господарювання. Досліджено особливості забезпечення адаптивності методичного підходу до оцінки економічної стійкості підприємств. Окреслено доцільність урахування потреб різних груп споживачів інформації у результатах оцінки цієї економічної категорії при формуванні методичного підходу. Обґрунтовано ефективність використання пропонованого переліку компонент інтегрального показника рівня економічної стійкості та сформульованих процедурних підходів до процесу оцінювання. Наведено системи базових показників оцінки складових економічної стійкості суб'єкта господарювання із урахуванням сучасних тенденцій розвитку вітчизняного суспільно-економічного середовища.

Ключові слова: методичний підхід, рівень економічної стійкості, оцінювання, аналіз, показники.

Олег Владимирович ГЛУШКО

МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОЦЕНИВАНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ

Аннотация

Рассмотрены предпосылки совершенствования методических основ для оценивания уровня экономической устойчивости предприятий. Проведен критический анализ существующих методических подходов к установлению уровня экономической устойчивости хозяйственных единиц. Предложены возможности адаптации методического инструментария для оценки экономической устойчивости предприятий в современных условиях функционирования субъекта хозяйствования. Исследованы особенности обеспечения адаптивности методического подхода к оценке экономической устойчивости предприятий. Очерчена целесообразность учета потребностей разных групп потребителей информации в результатах оценки этой экономической категории при формировании методического подхода. Обоснована эффективность использования предлагаемого перечня компонент интегрального показателя уровня экономической устойчивости и сформулированных процедурных подходов к процессу оценивания. Приведены системы базовых показателей оценки составляющих экономической устойчивости субъекта хозяйствования с учетом современных тенденций развития отечественной общественно-экономической среды.

Ключевые слова: методический подход, уровень экономической устойчивости, оценка, анализ, показатели.

Oleh Volodymyrovych HLUSHKO

Postgraduate student, assistant,
Department of Accounting and Analysis,
Lviv Polytechnic National University,
Stephan Bandera str., 12, Lviv, 79013, Ukraine
E-mail: oleh_hlushko_v@ukr.net
Phone: +380979792518

METHODICAL BASES OF EVALUATION OF THE ECONOMIC SUSTAINABILITY OF THE ENTERPRISES

Abstract

In this article there have been considered the backgrounds of the methodical framework improving for evaluation of the enterprises economic sustainability level. Critical analysis of the existing methodical approaches is held in its relations to the establishment of the economic units' of economic sustainability. Possibilities of tools adaptation for the enterprises economic sustainability evaluation to the modern conditions of entity functioning are proposed. The peculiarities of the adaptability of the methodical approach insurance for the enterprise economic sustainability evaluation are investigated. It has been mentioned that we should take into account the needs of different groups of information consumers, analyzing the results of this economic category, while forming methodical approach. The efficiency of the proposed components of integral indicator of economic sustainability and formulated procedural approaches to the evaluation process are justified. Basic indicators used for the economic sustainability evaluation of entity are presented taking into account the modern trends of the domestic socio-economic environment development.

Keywords: *methodical approach, level of economic stability, evaluation, analysis, indicators.*

JEL classification: D59

Вступ. Зміни та особливості функціонування економічних систем у посткризовому періоді та в умовах вітчизняного трансформаційного економічного середовища зумовлюють необхідність адаптації до цих умов чинних методів оцінки економічної стійкості. Науково-практична актуальність удосконалення процесів встановлення рівня останньої зумовлює розробку цілеорієнтованих методичних підходів її встановлення. У сучасних методичних підходах недостатньо акцентується увага на поділі процедур дослідження економічної стійкості на аналітичні та оціночні. Відсутність такого акцентування зумовлює ототожнення інструментарію у конкретному економічному дослідженні. За предметною спрямованістю процеси аналізу та оцінки передбачають різні за змістом комплекси дій. Аналітики застосовують сукупність підходів до інтерпретації елементів такого типу економічного інструментарію для визначення рівня економічної стійкості підприємств. Загалом проблема формування адаптивного до реалій економіки методичного підходу зіставна із знеціненням розробленого академічного позиціонування інструментарію для її визначення.

Методичний підхід для визначення рівня економічної стійкості підприємств, який ураховує наявний науковий доробок, потребує акцентування на адаптації оціночного підходу з метою забезпечення вищої об'єктивності

комплексної оцінки цієї економічної категорії. Формування адаптивного методичного підходу полягає, на наш погляд, у науковому аналізі та обґрунтуванні позитивних особливостей сучасних методичних напрацювань.

На питання формування методичного підходу для визначення рівня економічної стійкості в наукових дослідженнях звертається значна увага. Л. Галюк [1] виокремлює чотири етапи інтегрованої комплексної оцінки економічної одиниці: збір та опрацювання інформації, вибір системи показників, розробка інструментарію інтегральної оцінки, ранжування систем відповідно до інтегральної оцінки.

О. А. Прокопчук [2] поглибила методичний підхід до визначення рівня економічної стійкості підприємств на основі ресурсної концепції. Особливістю цього підходу є застосування факторного аналізу до базового показника ресурсного потенціалу підприємства. Н. Б. Проценко поклала в основу динамічне дослідження зміни рівня економічної стійкості підприємства, формулюючи методичний підхід визначення її рівня з використанням поточної діагностики виробництва. У цьому підході для оцінки економічної стійкості „пропонується така система показників: поріг беззбитковості, коефіцієнт економічної стійкості, рівень економічної безпеки” [3, с. 7].

Удосконалений методичний підхід визначення рівня економічної стійкості, сформульований

Т. О. Шатуною, базується на поділі аналітичних та синтетичних діагностичних процедур. При цьому авторка обґрунтовує наступну деталізацію процедур: „До процедур діагностики економічної стійкості підприємства віднесено сукупність аналітичних процедур (ідентифікація області діагностики й аналіз інформаційної бази) та синтетичних процедур (організація моніторингу, моніторинг економічної стійкості, оцінювання, інтерпретація, постановка діагнозу)” [4, с. 7].

Мета статті полягає у формуванні шляхів адаптації методичного підходу при оцінюванні економічної стійкості в сучасних умовах функціонування підприємства.

Виклад основного матеріалу. Використання в методичному підході визначення рівня економічної стійкості аналітичних та оціночних процедур потребує інтерпретації існуючого інструментарію в контексті економічної системи. Економічне трактування процесу „оцінки” передбачає інтерпретацію рівня показників, які описують економічне явище. В основі сучасних міркувань встановлення рівня економічної стійкості – комплексний процес, який передбачає оцінку економічної системи.

Першочерговим етапом реалізації процедури комплексного оцінювання економічної стійкості підприємства є формування методичного підходу. Застосування передбачає використання аналітичних процедур, які забезпечують можливість оцінки складових економічної стійкості. З метою формування комплексного методичного підходу для її оцінки необхідно враховувати потреби результатів оціночного процесу для: інституційних установ; внутрішніх потреб менеджменту чи керівництва підприємства; фінансово-кредитних установ; інвестиційних фондів.

Адаптація методики оцінки передбачає залучення процедур, які потенційно спроможні забезпечити об’єктивне, своєчасне та обґрунтоване визначення рівня економічної стійкості підприємств. Сформовані методичні підходи можуть бути скориговані залежно від мети оцінки економічної одиниці. Адаптивний підхід до оцінки економічної стійкості, що ґрунтується на основі наукових позицій вчених-економістів, які досліджували цю предметну сферу, та на основі реалій функціонування господарських одиниць, проілюстрований на рис. 1.

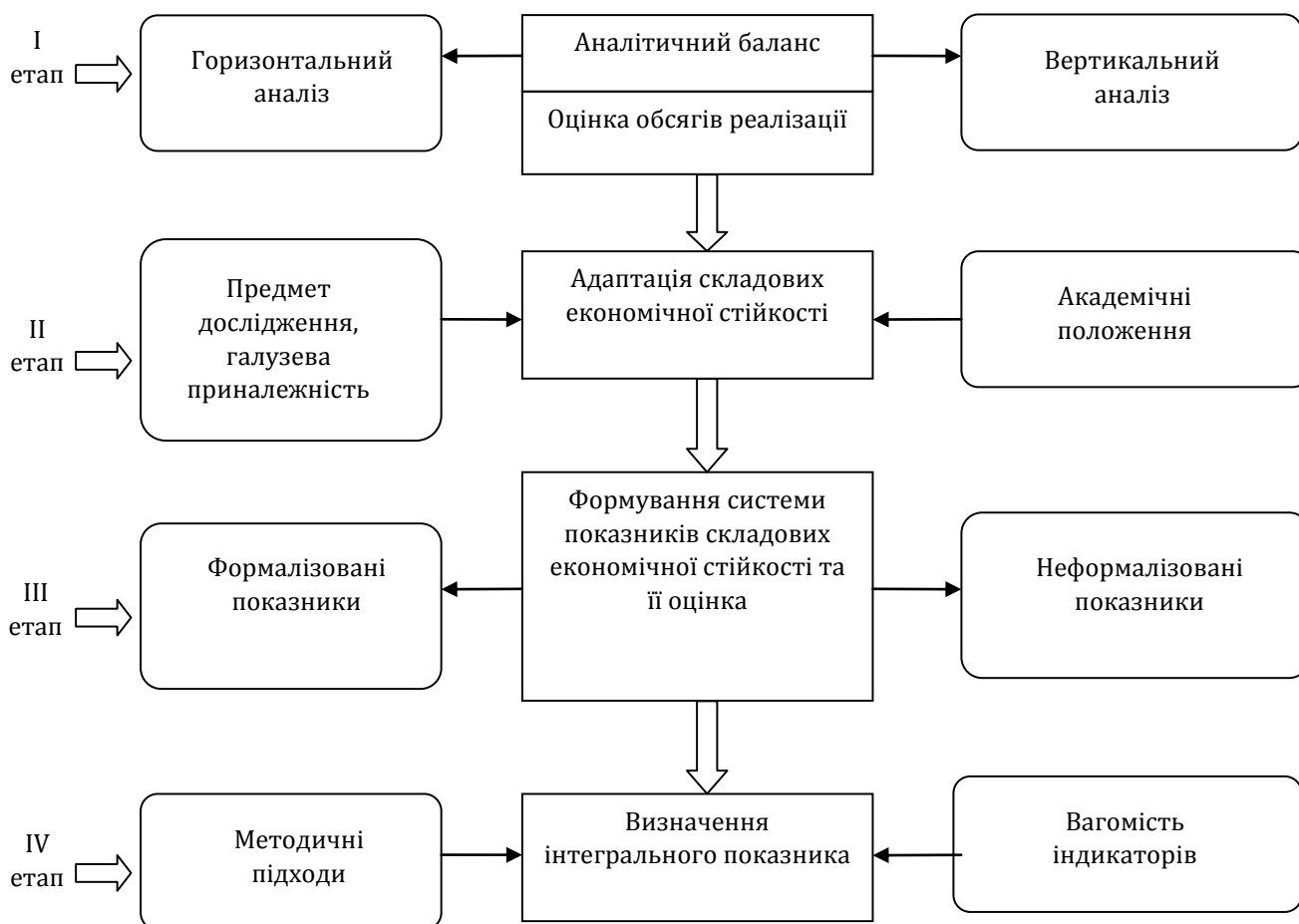

Рис. 1. Основи адаптивного підходу до оцінки економічної стійкості підприємств

Запропоновано на рис. 1 схему методичного підходу доцільно трактувати як узагальнюючу систему аналітично-оціночних процедур для визначення рівня економічної стійкості підприємств. Опис сформованих етапів оціночного підходу дозволить зафіксувати процедурні особливості комплексної оцінки економічної стійкості.

На першому етапі оцінки економічної стійкості, який консолидує процедури оцінки та аналізу, ми вважаємо за доцільне скласти аналітичний баланс підприємства та оцінити його обсяги реалізації. Аналіз фінансових показників на первинному етапі оцінки є важливим для визначення дестабілізуючих факторів функціонування економічної одиниці. Також доцільність запропонованих аналітичних процедур підтверджує той факт, що „в сучасних умовах основним індикатором оцінки економічної стійкості та рівня збалансованості усіх підсистем підприємства є фінансова стійкість” [5, с. 7]. Запропоновані процедури на цьому етапі оцінки спрямовані на забезпечення формування загального уявлення про специфіку руху фінансових потоків на підприємстві.

Цей етап оцінки економічної стійкості передбачає використання горизонтального та вертикального аналізу бухгалтерського балансу. Варто зазначити, що запропоновані аналітичні процедури зазвичай не виділяються як елемент методики оцінки. Але, на нашу думку, ці види аналізу доречно використати саме на першому етапі оцінки, оскільки отримані результати формують підґрунтя для визначення зміни основних фінансових показників економічної одиниці.

Значну увагу в процесі оцінки на сучасному етапі доцільно звернути на зміну обсягів реалізації продукції. Оцінка цього компонента в контексті із іншими процедурами дозволить порівняти, наскільки залежить рівень економічної стійкості від результатів маркетингово-логістичної діяльності підприємства. При цьому можна сформулювати думку стосовно ролі інших компонентів стійкого функціонування підприємства у формуванні загальної економічної стійкості господарської одиниці.

На наступному етапі оцінки економічної стійкості, який за змістом є аналітичною процедурою, передбачається аргументоване визначення основних підсистем, що забезпечують економічно стійке функціонування підприємства. Вчені, які оцінювали економічну стійкість у контексті обраного наукового об'єкта дослідження, виділяють наступний перелік складових економічного явища [6-10]: Іванов В. Л. аналізує економічну стійкість як сукупність

фінансової, виробничої та організаційної підсистеми. Лункіна Т.І. визначає такі складові економічної стійкості сільськогосподарських підприємств, як фінансова, виробнича, маркетингова, організаційно-кадрова та інвестиційно-інноваційна стійкість. Семененко І. М. поділяє економічну стійкість підприємства на виробничу, кадрову, фінансову, та інноваційну складову. Сергеева О. В., аналізуючи економічну стійкість торгових підприємств, виокремлює маркетингові, фінансові, торгово-технологічні та організаційно-управлінські бізнес-процеси. Харитоновна О. С., аналізуючи економічну стійкість контекстно із складовими конкурентоспроможності підприємства, визначає підсистеми за напрямками використання ресурсів на організаційно-управлінські і кадрові, техніко-технологічні та фінансові ресурси.

На основі запропонованого переліку підсистем стає зрозуміло, що складові економічної стійкості підприємства є варіативним, суб'єктивізованим списком компонент, які, як правило, визначаються за принципом галузевої приналежності об'єкта оцінювання та вектора наукового дослідження. Формування структури підсистем економічної стійкості позиціонується як багатокритеріальне, комплексне завдання. Визначення адаптованого до умов сучасного ринку переліку складових економічної стійкості передбачає наступні критерії: повною мірою залучати базові фактори впливу на економічну систему; враховувати складові економічної стійкості, які мають реальний і суттєвий вплив на суб'єкт господарювання; зосереджуватись не лише на особливостях галузі, але і на специфіці функціонування підприємства; враховувати академічні знання в конкретній предметній сфері дослідження.

Процес адаптивного формування складових економічної стійкості доцільно визначати на основі таких принципів: комплексне та реалістичне відображення економічної стійкості підприємства; зрозумілість та простота в реалізації процесу аналізу.

Враховуючи сформовані вище позиції, ми вважаємо раціональним запропонувати обґрунтування доцільності використання визначеного переліку складових економічної стійкості суб'єкта господарювання (табл. 1).

Запропонована структура економічної стійкості має наукове обґрунтування, яке корелюється із сучасними економічними тенденціями. Науково обґрунтований перелік елементів стійкого функціонування підприємства створює передумови для формування системи показників оцінки індикативних складових економічної стійкості.

Таблиця 1. Підсистеми економічної стійкості підприємства

№ п/п	Назва підсистеми економічної стійкості	Обґрунтування доцільності використання структурного елемента системи економічної стійкості
1.	Фінансова стійкість	Індикатором змін у економічній стійкості суб'єкта господарювання є насамперед його фінансова стійкість. Рівень фінансової стійкості по суті відображає ефективність управління грошовими потоками, зокрема власними та позиковими коштами підприємства. Фінансова складова враховує кон'юктуру фінансового ринку та його фінансових ресурсів. Важливою особливістю фінансової складової є визначення в контексті її оцінки рівня забезпеченості власними фінансовими ресурсами та ступеня залежності підприємства від зовнішніх джерел формування активів.
2.	Виробнича стійкість	Економічна стійкість підприємства залежить від результатів його операційної діяльності. Саме якість виробленої продукції, наданих послуг чи виконаних робіт є передумовою економічно стійкого функціонування підприємства. У контексті цієї складової доцільно враховувати відповідність продукції за якісними та монетарними показниками.
3.	Маркетингово-логістична стійкість	Широкі можливості відкрились для маркетингової діяльності із техніко-технологічним розвитком суспільства. При цьому маркетингові ініціативи формують імідж компанії та її продукції, а це є частина ділової репутації компанії. Логістична складова може мати значну частку у структурі витрат підприємства, якщо специфіка діяльності потребує цього. При цьому маркетингово-логістична складова ілюструє виконання фази переміщення товарів, фінансових чи інформаційних потоків для задоволення потреб споживачів. Урахування даних такого змісту є актуальним в умовах сучасної економіки, оскільки вони впливають на рівень економічної стійкості підприємства.
4.	Інноваційна стійкість	Інноваційна складова може виявлятися у всіх аспектах економічної стійкості підприємства. Через високі темпи технічного прогресу інновації стали необхідною компонентою стійкого функціонування економічної одиниці. Стійкість інвестиційного потенціалу в контексті реалій функціонування економічних систем створює конкурентну перевагу для суб'єкта господарювання.
5.	Інвестиційна стійкість	Стійкість інвестиційного потенціалу є необхідною складовою для забезпечення нормального відтворення та розширення виробничих і фінансових можливостей підприємства. Інвестиційна стійкість - це наявність передумов для постійної фінансової підтримки виробничого процесу та інших видів діяльності суб'єкта господарювання. Без високого рівня реалізації інвестиційної політики підприємства не можна забезпечити високий рівень економічної стійкості.
6.	Потенціал трудових ресурсів	Кадрове забезпечення для сучасної економічної системи відіграє важливу роль у контексті її стійкості. Актуальність цієї складової зумовлена зростаючою цікавістю до розвитку корпоративної культури підприємства та її впливу на функціонування підприємства. Цінність дослідження трудового потенціалу полягає у визначенні рівня гнучкості системи управління, а також рівня менеджменту та забезпеченості висококваліфікованими кадрами.

На третьому етапі передбачається формування бази показників для визначення рівня кожної складової стійкого функціонування підприємства. Конкретизація переліку коефіцієнтів для підсистем економічної стійкості не є завданням цього методичного підходу, а є обов'язковою

умовою процесу реалізації оцінки економічної одиниці. Це зумовлено тим, що склад системи показників може коректуватися залежно від галузевих особливостей та від конкретної специфіки функціонування суб'єкта господарювання.

Завданням третього етапу оціночного методичного підходу є формування критеріїв відбору коефіцієнтів, які будуть враховані при визначенні рівня економічної стійкості підприємства. Коефіцієнти розподіляються відповідно до сформованого переліку компонент економічної стійкості підприємства. Склад системи фінансових показників передбачає ґрунтовне наукове підтвердження доцільності використання того чи іншого коефіцієнта в конкретній ситуації. Такий підхід зумовлений великою кількістю фінансових показників (частина з яких дублює інші). Основні фінансові аспекти, на яких потрібно зосередити увагу, - це рентабельність, ліквідність-платоспроможність та ділова активність підприємства.

Визначення коефіцієнтів виробничої стійкості в першу чергу передбачає зведення обраних коефіцієнтів до єдиного вартісного вимірника. Коефіцієнти, не приведені до вартісного вимірника, не можуть використовуватися під час визначення інтегрального показника економічної стійкості підприємства. Також у системі виробничих показників потрібно врахувати такі особливості: асортимент і якість продукції (робіт, послуг), використання основних виробничих фондів.

Система показників маркетингово-логістичної стійкості зорієнтована на фактор реалізації продукції та на розмір транспортно-заготівельних витрат. Зазначені два компоненти є базовою характеристикою вказаної складової економічної стійкості підприємства.

Коефіцієнти інноваційної стійкості господарюючого суб'єкта можна поділити на такі, що характеризують матеріально-технічну сторону об'єкта, або на такі, які характеризують його інтелектуальну складову. Вибір конкретного переліку коефіцієнтів буде залежати від інноваційної стратегії розвитку економічної одиниці. При формуванні переліку коефіцієнтів інвестиційної стійкості необхідно диференціювати показники оцінки інвестиційного проекту та інвестиційного потенціалу підприємства. При цьому в систему показників доцільно залучати лише ті коефіцієнти, які реально характеризують рівень інвестиційної стійкості підприємства.

Коефіцієнти для оцінки потенціалу трудових ресурсів мають якісний характер: досвід працівників, рівень освіти персоналу, професіоналізм трудових ресурсів. Методика визначення кількісних на основі якісних показників трудових ресурсів не сформовано, але можливість не враховувати дану компоненту науково не обґрунтовано. Це зумовлює потребу

включати результати оцінки потенціалу трудових ресурсів в інтегральний показник економічної стійкості через корегуючий коефіцієнт.

Завершальним етапом оцінки економічної стійкості підприємства є визначення інтегрального показника. Економічна стійкість як комплексна категорія для оцінки потребує такого інструментарію, який би дозволив у процесі оцінки враховувати низку її характеристик. У науковій літературі виділяють декілька підходів до формування інтегрального показника, але найбільшого практичного використання в контексті визначення економічної стійкості набули адитивний та мультиплікативний підходи. Враховуючи недоліки мультиплікативного підходу (індикатори системи не можуть бути рівні нулю, або мати від'ємне значення), ми вважаємо, що доцільніше застосовувати адитивний метод визначення інтегрального показника.

Суть використання останнього полягає у врахуванні усіх суттєвих індикаторів для конкретної економічної системи. Особливість такого економічного інструментарію полягає в обов'язковому використанні вагових коефіцієнтів при його обрахунку, які в сумі не повинні перевищувати одиницю. Визначення інтегрального показника за адитивним підходом передбачає додавання індикаторів економічної стійкості, перемножених на коефіцієнти вагомості. При цьому в межах кожної підсистеми економічної стійкості відібрані коефіцієнти також перед додаванням перемножуються на коефіцієнт вагомості. Всі коефіцієнти вагомості визначаються експертним шляхом із дотриманням зазначеної вище вимоги.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Запропонований адаптивний методичний підхід до оцінки економічної стійкості підприємства забезпечує більшу об'єктивність результатів комплексної інтерпретації рівня економічної категорії в умовах трансформаційного середовища функціонування суб'єкта господарювання. Обґрунтована процедура реалізації оціночного методичного підходу, в контексті якої визначені основні складові економічної стійкості господарської одиниці дає змогу формувати релевантні та формалізовані результати дослідження. Встановлення рівня економічної стійкості підприємства, на наш погляд, передбачає еволюційне вдосконалення методичного підходу оцінювання цієї категорії, зокрема адаптацію інтегрального показника економічної стійкості до сучасних умов діяльності підприємства.

Список літератури

1. Галюк, Л. Інтегрована оцінка економічної стійкості розвитку газорозподільних підприємств / Л. Галюк // Галицький економічний вісник. - 2012. - № 2(35). - С.145-154.

2. Прокопчук, О. А. Забезпечення економічної стійкості сільськогосподарських товариств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 „Економіка та управління підприємствами” (за видами економічної діяльності) / О. А. Прокопчук. – Житомир, 2008. – 20 с.
3. Проценко, Н. Б. Організаційно-економічний механізм забезпечення довгострокової економічної стійкості промислових підприємств: : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 „Економіка та управління підприємствами” (за видами економічної діяльності) / Н. Б. Проценко. – Донецьк, 2008. – 20 с.
4. Шатунова, Т. О. Діагностика економічної стійкості машинобудівного підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 „Економіка та управління підприємствами” (за видами економічної діяльності) / Т. О. Шатунова. – Луганськ, 2010. – 19 с.
5. Галько, Л. Р. Забезпечення та підтримка економічної стійкості промислового підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 „Економіка та управління підприємствами” (за видами економічної діяльності) / Л. Р. Галько. – Одеса, 2010. – 20 с.
6. Іванов, В. Л. Управління економічною стійкістю промислових підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктор екон. наук: спец. 08.00.04 „Економіка та управління підприємствами” (за видами економічної діяльності) / В. Л. Іванов. – Луганськ, 2010. – 36 с.
7. Лункіна, Т. І. Підвищення економічної стійкості сільськогосподарських підприємств на основі інтенсифікації виробництва: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 „Економіка та управління підприємствами” (за видами економічної діяльності) / Т. І. Лункіна. – Миколаїв, 2011. – 20 с.
8. Семененко, І. М. Вплив результатів інноваційної діяльності на економічну стійкість підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 „Економіка та управління підприємствами” (за видами економічної діяльності) / І. М. Семененко. – Луганськ, 2009. – 20 с.
9. Сергеева, О. В. Управління економічною стійкістю торговельного підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 „Економіка та управління підприємствами” (за видами економічної діяльності) / О. В. Сергеева. – Донецьк, 2009. – 20 с.
10. Харитонова, О. С. Економічна стійкість підприємства як основа забезпечення його конкурентоспроможності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 „Економіка та управління підприємствами” (за видами економічної діяльності) / О. С. Харитонова. – Луганськ, 2008. – 18 с.

References

1. Haliuk, L. (2012). Integrated assessment of the economic sustainability of the gas distribution enterprises [Intehrovana otsinka ekonomichnoi stiikosti rozvytku hazoprovodnyh pidpriumstv]. Galitsky economic bulletin, 2, 145-154.
2. Prokopchuk, O. A. (2008) The assurance of farm enterprises economic stability [Zabezpechennia ekonomichnoi stiikosti silskohospodarskyh tovarystv]. Zhitomir.
3. Protsenko, N. B. (2008). Organizational and economic mechanism for providing long-term economic stability of industrial enterprises [Orhanizatsiino-ekonomichniy mehanizm zabezpechennia dovhostrokovoї ekonomichnoi stiikosti promyslovyh pidpriumstv]. Donetsk.
4. Shatunova, T. O. (2010). Diagnostics of machine-building enterprise economical stability [Diahnostyka ekonomichnoi stiikosti mashynobudivnoho pidpriumstva]. Lugansk.
5. Galko, L. R. (2010). Providing and support of economic firmness of industrial enterprise [Zabezpechennia ta pidtrymka ekonomichnoi stiikosti promyslovoho pidpriumstva]. Odessa.
6. Ivanov, V. L. (2010). Management economic stability of industrial enterprises [Upravlinnia ekonomichnoiu stiikistiu promyslovyh pidpriumstv]. Lugansk.
7. Lunkina, T. I. (2011). An increase of economic firmness of agrarian enterprises is on the basis of intensification of production [Pidvyshchennia ekonomichnoi stiikosti silskohospodarskyh pidpriumstv na osnovi intensyfikatsii vyrobnytstva]. Nikolayev.
8. Semenenko, I. M. (2009). The effect of the results of innovation activity on the economic sustainability of an enterprise [Vplyv rezultativ innovatsiinoї diialnosti na ekonomichnu stiikist pidpriumstva]. Lugansk.
9. Sergeeva, O. V. (2009). Management of economic stability of a trade enterprise [Upravlinnia ekonomichnoiu stiikistiu torhovelnoho pidpriumstva]. Donetsk.
10. Kharitonova O. S. (2008). Economical stability of enterprise as basis of ensuring its competitiveness [Ekonomichna stiikist pidpriumstva yak osnova zabezpechennia yoho konkurentnospromozhnosti]. Lugansk.

Стаття надійшла до редакції 01.05.2013 р.